

Sygn. akt I CSK 266/18

POSTANOWIENIE

Dnia 10 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa E. H.
przeciwko (...) Towarzystwu Ubezpieczeń (...) S.A. w S.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 października 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 3 listopada 2017 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną strony pozwanej (...) Towarzystwa Ubezpieczeń (...) S.A. w S. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 3 listopada 2017 r., sygn. akt I ACa (...) Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych

przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001, III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

W skardze kasacyjnej strona pozwana zarzuciła naruszenie art. 362 k.c. w zw. z art. 361 § 1 k.c. oraz art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, przez zaniechanie „odpowiedniego” zmodyfikowania zakresu obowiązku odszkodowawczego oraz przez uznanie normy zawartej w art. 362 k.c. do tzw. prawa sędziowskiego; art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 286 k.p.c. oraz art. 227 k.p.c., poprzez przejęcie przez Sąd drugiej instancji roli biegłego sądowego, wskutek dokonania własnej, samodzielnej rekonstrukcji przebiegu zdarzenia.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Oczywistej zasadności skargi kasacyjnej strona pozwana upatruje w naruszeniu przez Sąd drugiej instancji wskazanych w zarzutach kasacyjnych przepisów prawa procesowego i prawa materialnego. Według skarżącej ustalony w sprawie stan faktyczny prowadzi do kategorycznego wniosku, iż zachowanie się zmarłej w pełni realizuje przesłanki normy prawnej wynikającej z art. 362 k.c. i uzasadniania zarzut przyczynienia się poszkodowanej do powstania szkody na poziomie co najmniej 50%. Zdaniem strony pozwanej Sąd drugiej instancji, przyjmując ustalony przez Sąd pierwszej instancji stan faktyczny za własny błędnie uznał, iż nie zostały spełnione przesłanki warunkujące zastosowanie art. 362 k.c. Tymczasem chodziło o ocenę - co nie powinno budzić wątpliwości w świetle stanu faktycznego - błędnej decyzji podjęcia manewru przechodzenia przez jezdnię w konkretnych warunkach, gdy kierujący pojazdem był w odległości 98 m od wkraczającej na jezdnię pieszej, czyli nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu, wkroczenie na jezdnię tuż przed nadjeżdżającym pojazdem.

Strona pozwana sformułowała zarzuty - według niej świadczące o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej - przy pominięciu okoliczności dotyczących zachowania sprawcy szkody, który został skazany za to, że kierując samochodem osobowym z nadmierną i niebezpieczną prędkością, przekraczającą dwukrotnie prędkość dopuszczalną na danym odcinku drogi i wynoszącą 120 km/h, nie zachował szczególnej ostrożności i w rejonie skrzyżowania drogi krajowej wykonywał manewr wyprzedzania innych pojazdów, a następnie w wyniku podjętego gwałtownego hamowania utracił panowanie nad kierowanym pojazdem doprowadzając do potrącenia pieszej przechodzącej z lewej na prawą stronę jezdni, prowadzącej rower, na którym przewoziła 4,5 letnią córkę siedzącą w foteliku umieszczonym na tylnym błotniku. W wyniku wypadku piesza poniosła śmierć. Gdyby kierujący pojazdem poruszał się z dopuszczalną prędkością, tj. 60 km/h miałby możliwość uniknięcia potrącenia pieszej. Piesza przekraczała jezdnię w miejscu, gdzie nie było to zabronione, aczkolwiek z uwagi na brak pasów powinna była ustąpić pierwszeństwa wszystkim pojazdom. Piesza przed wejściem na jezdnię mogła zauważyć samochód sprawcy, który znajdował się w odległości ok. 98 m.

Ocena zachowania poszkodowanego pod kątem przyczynienia się do powstania szkody jest obowiązkiem sądów rozpoznających sprawę w toku instancji. Jest to bowiem ocena prawna podejmowana na podstawie ustaleń, w konkretnych okolicznościach danej sprawy i z tych względów ocena ta należy do sądu, a nie do biegłego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 września 2014 r., III CSK 248/13, nie publ.).

Sąd drugiej instancji podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż rodzaj naruszonych przez zmarłą pieszą zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym w porównaniu z zachowaniem kierowcy, jest nieporównywalnie mniejszy i nie uzasadniał obniżenia odszkodowania opartego na instytucji przyczynienia się do powstania szkody (art. 362 k.c.).

Należy zwrócić uwagę, że samo jednak przyczynienie się do powstania szkody nie przesądza jeszcze o ograniczeniu obowiązku naprawienia szkody, a ponadto stopień przyczynienia się nie jest bezpośrednim wyznacznikiem zakresu

tego ograniczenia. O tym, czy obowiązek naprawienia szkody należy ograniczyć ze względu na przyczynienie się, a jeżeli tak, to w jakim stopniu, decyduje sąd w ramach sędziowskiego wymiaru odszkodowania, w granicach wyznaczonych przez art. 362 k.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2017 r., IV CSK 8/17, nie publ. oraz z dnia 28 września 1972 r., II PR 248/72, nie publ.).

Mając na względzie wiążące w postępowaniu kasacyjnym ustalenia faktyczne (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), nie można przyjąć, iż dokonana przez Sąd drugiej instancji ocena braku podstaw do obniżenia odszkodowania o przyczynienie się zmarłej pieszej stanowi oczywiste naruszenie art. 362 k.c., zważywszy przede wszystkim na rodzaj naruszonych przez sprawcę zasad ruchu drogowego i stopień jego zawinienia. W konsekwencji zaskarżony wyrok nie jawi się jako oczywiście nieprawidłowy w wyżej przedstawionym rozumieniu.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

aj